

Agressie en intimidatie richting auteurs

Rapport Ipsos I&O
In opdracht van SchrijversVeilig

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/294

Datum

november 2024

Opdrachtgever

SchrijversVeilig

Auteurs

Sarah Bruijn
Gwendolyn van Straaten

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Doelgroep	7
1.4 Onderzoeksvragen	7
1.5 Uitvoering van het onderzoek	8
2 Mate waarin auteurs te maken krijgen met agressie en intimidatie	10
3 Aard en ernst van incidenten	16
4 Gevolgen, bespreken en aangifte	28

Samenvatting

Aanleiding en doel

Signalen en daadwerkelijke gebeurtenissen van bedreiging en intimidatie richting schrijvers zijn de aanleiding geweest van de oprichting van SchrijversVeilig in juni 2024. Het doel van SchrijversVeilig is om de positie van schrijvers te versterken tegen geweld, agressie en intimidatie. Om beter inzicht te krijgen in de aard van de agressie en de gevolgen ervan voor schrijvers heeft SchrijversVeilig opdracht gegeven aan Ipsos I&O een onderzoek uit te voeren onder schrijvers (auteurs).

Uitvoering van het onderzoek

De doelgroep van dit onderzoek zijn alle auteurs in Nederland die een boek hebben geschreven, vertaald of geïllustreerd of werkzaam zijn bij een uitgeverij (hierna allen te noemen 'auteurs'). Onder deze doelgroep is een digitale vragenlijst uitgezet door Lira (auteursrechtenorganisatie voor en door schrijvers), de Auteursbond (Nederlandse beroepsorganisatie voor auteurs) en uitgevers die aangesloten zijn bij de Groep Algemene Uitgevers (GAU). In totaal hebben 1.689 auteurs de vragenlijst volledig ingevuld.

Een op de zeven auteurs maakte afgelopen jaar een incident mee

Auteurs kregen vier vormen van agressie en intimidatie¹ voorgelegd, met de vraag of ze hier het afgelopen jaar mee te maken kregen. 14 procent geeft aan dat ze het afgelopen jaar een of meerdere incidenten hebben meegemaakt. Onder schrijvers is dit 18 procent, onder illustrators en medewerkers van een uitgever een op de tien en twee procent van de vertalers. De helft hiervan heeft zelfs meerdere incidenten meegemaakt. Het grootste deel kreeg te maken met verbale agressie (12%). Acht procent had het afgelopen jaar te maken met intimidatie, vier procent met bedreiging. Fysieke agressie kwam nauwelijks voor. Vergeleken met andere beroepsgroepen waar onderzoek naar is gedaan, maken auteurs relatief weinig agressie en intimidatie mee. Toch gaat het omgerekend om ongeveer 1.500 – 2.000 auteurs die in het afgelopen jaar te maken hebben gehad met agressie en intimidatie.

Ruim de helft geeft aan dat het aantal incidenten gelijk is gebleven

Ruim de helft van de auteurs geeft aan dat het aantal incidenten in de afgelopen vijf jaar gelijk is gebleven, zeven procent ervaaarde een toename van het aantal incidenten. Een derde heeft hier geen zicht op. Auteurs die zelf een incident hebben meegemaakt in het afgelopen jaar denken vaker dat het aantal incidenten is toegenomen (39%).

Grootste deel dat een incident heeft meegemaakt, denkt niet aan stoppen

Aan auteurs die een incident hebben meegemaakt, is gevraagd of ze wel eens overwegen om te stoppen als auteur. De ruime meerderheid (70%) overweegt dit niet. Van de groep die het wél overweegt, zegt het grootste deel soms of zelden te denken aan stoppen (23%). Meer auteurs die een ernstig incident hebben meegemaakt denken aan stoppen dan auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt.

---

¹ Verbale agressie, fysieke agressie, bedreiging en intimidatie.

Ruim vier op de tien auteurs die een incident meemaakten ervoeren meest recente incident als ernstig

Auteurs die een incident hebben meegemaakt, konden de ernst van het meest recente incident aangeven op een schaal van 1-7. De groep die het incident als zeer ernstig (categorie 7) ervoerde is even groot als de groep die het incident als niet ernstig (categorie 1) ervoerde, namelijk 11 procent. Meer dan de helft (55%) van de auteurs die een incident hebben meegemaakt ervoerden dit incident als minder ernstig (categorie 1 t/m 4), en 45 procent als ernstig (categorie 5 t/m 7).

Auteurs krijgen voornamelijk via sociale media te maken met verbale agressie en bedreiging

Auteurs die een incident meemaakten, krijgen veruit het meest te maken met verbale agressie en bedreiging en intimidatie via sociale media (68%). Onder auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt is dit zelfs driekwart. Bij auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt is dit zes op de tien. Deze bedreigingen en intimidatie worden met name via Facebook en X gedaan. Een kwart krijgt te maken met bedreiging en intimidatie via e-mail.

Drie op de tien die een incident meemaakten zeggen dat bedreiging kwam van 'gewone' burgers

Drie op de tien auteurs die agressie hebben meegemaakt, geven aan dat de bedreiging en intimidatie geuit was door 'gewone' burgers. Een kwart (23%) zegt dat de dader onbekend was. Negen op de tien (92%) auteurs geven aan dat het meest recente incident op hen persoonlijk is gericht. Zeven procent zegt dat het incident (ook) op hun familie/vrienden was gericht.

Helft die een incident meemaakte ervoerde incident als discriminerend van aard

De helft van de auteurs die een incident hebben meegemaakt, geven aan dat het incident (ook) discriminerend van aard was. Omgerekend gaat het om 7 procent van alle auteurs. De meest genoemde vormen van discriminatie zijn discriminatie gericht op het geslacht of gender van de auteur en gericht op de politieke overtuiging (beide 14%).

Acht op de tien (78%) auteurs die een incident hebben meegemaakt, geven aan dat het laatste incident een specifiek doel had. Het voornaamste doel was de auteur intimideren (42%), gevolgd door de auteur in diskrediet brengen (36%).

Zeven op de tien auteurs die een incident meemaakten ervaren effecten van agressie of intimidatie

Zeven op de tien auteurs die een incident hebben meegemaakt, geven aan dat ze effecten hebben ondervonden van de agressie en intimidatie. Effecten op het sociale mediagebruik komen het meest voor (32%). Een kwart (26%) ondervindt effecten op het plezier om te schrijven. Ongeveer een vijfde ondervindt effecten op het gedrag als auteur of hun opstelling als auteur in de samenleving (23%) en effecten op de geestelijke gezondheid (20%).

Negen op de tien auteurs die een ernstig incident hebben meegemaakt, ondervinden hier effecten van. Bij auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt is dit de helft (53%).

Zeven op de tien auteurs die een incident meemaakten bespreken incident, met name met sociale omgeving

Zeven op de tien (69%) auteurs die een incident hebben meegemaakt, hebben het meest recente incident met iemand besproken of bij iemand gemeld. Drie op de tien (31%) hebben dit niet gedaan. Ruim de helft van deze groep (57%) geeft aan dat ze het daar niet erg genoeg voor

vonden. Ruim een kwart (28%) vindt dat het geen zin heeft, omdat er toch niets mee wordt gedaan. Auteurs die het meest recente incident wel hebben besproken, doen dit met name met de eigen sociale omgeving (45%), gevolgd door collega-auteurs (28%). Bijna niemand heeft bij de politie het incident gemeld (3%) of aangifte gedaan (2%). Hetzelfde geldt voor een melding maken bij SchrijversVeilig (<1%).

Auteurs die te maken hadden met een ernstig incident hebben dit vaker met iemand besproken of gemeld (77%) dan auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt (62%). Dit geldt voor alle vormen, met uitzondering van het melden bij SchrijversVeilig.

Een kwart van de auteurs kent SchrijversVeilig

Driekwart van de auteurs kent het helemaal niet. Een vijfde (19%) heeft wel eens gehoord van SchrijversVeilig of kent het bij naam. Slechts vijf procent kent het en weet wat het inhoudt.

Agressie en intimidatie bij vrouwelijke auteurs vaker discriminerend van aard

Vrouwelijke en mannelijke auteurs krijgen nagenoeg even vaak te maken met agressie en intimidatie. De aard, ernst en gevolgen van de agressie en intimidatie verschillen echter. Zo ervaren meer vrouwen het meest recente incident als ernstig. Ook maken vrouwen vaker agressie en intimidatie tijdens persoonlijk contact mee dan mannen, en mannen juist vaker via sociale media. Ook de bron van de agressie en intimidatie verschilt tussen mannen en vrouwen: bij vrouwen komt dit vaker vanuit lezers van hun boek en bezoekers van een lezing, en bij mannen juist vaker via een anoniem sociale media-account.

De agressie en intimidatie is bij vrouwen vaker discriminerend van aard dan bij mannen. Vrouwelijke auteurs ervaren beduidend vaker discriminatie op basis van hun geslacht of gender, mannelijke auteurs ervaren deze vorm van discriminatie niet. Mannen ervaren juist meer discriminatie op basis van hun politieke voorkeur.

Naast verschillen in het soort agressie en intimidatie, zijn er ook verschillen tussen mannen en vrouwen in hoe er met de agressie en intimidatie wordt omgegaan. Vrouwen (78%) ondervinden beduidend meer effecten dan mannen (58%). Zij ervaren meer effecten op hun geestelijke gezondheid (25%) en hun ambitie als auteur of inspiratie om nieuw werk te maken (22%) dan mannen (resp. 12% en 8%). Vrouwen bespreken het incident vaker dan mannen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Er zijn signalen dat schrijvers te maken hebben met bedreiging en intimidatie, met name via online kanalen. De bedreigingen richting schrijvers Pim Lammers en Lale Gül laten zien dat de agressie, intimidatie en bedreiging ernstige gevolgen kan aannemen. Deze signalen en gebeurtenissen waren aanleiding voor de oprichting van SchrijversVeilig in juni 2024. Schrijvers kunnen hier een melding maken van agressie en intimidatie, advies inwinnen en ondersteuning krijgen na een incident. Het doel van SchrijversVeilig is om de positie van schrijvers te versterken tegen geweld, agressie en intimidatie.

Om beter inzicht te krijgen in de aard en omvang van de agressie en de gevolgen ervan voor schrijvers heeft SchrijversVeilig Ipsos I&O opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren onder schrijvers (auteurs).

1.2 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in hoeverre auteurs geconfronteerd worden met uiteenlopende vormen van agressie en intimidatie: bedreiging, intimidatie, verbale agressie, fysieke agressie en overig agressief en ongewenst gedrag. In het verlengde daarvan dient het onderzoek een beeld te geven wat de impact is van agressie en intimidatie op auteurs en wat de bekendheid is van het platform SchrijversVeilig. Op basis van de verkregen inzichten wil SchrijversVeilig de bewustwording ten aanzien van het onderwerp (verder) vergroten.

1.3 Doelgroep

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle auteurs in Nederland die een boek hebben geschreven, vertaald of geïllustreerd, of werkzaam zijn bij een uitgeverij (hierna 'auteurs'). Het gaat dus om schrijvers, vertalers, illustrators en medewerkers van een uitgeverij.

1.4 Onderzoeksvragen

In dit onderzoek worden onderstaande onderzoeksvragen beantwoord.

- 1 In welke mate krijgen auteurs te maken met agressie en intimidatie?
- 2 Wat is er bekend over de daders, hun achtergrond en motieven?
- 3 Wat is de impact van (het risico op) agressie en intimidatie op auteurs?
- 4 In hoeverre melden auteurs incidenten van agressie en intimidatie?
- 5 In hoeverre zijn auteurs bekend met het platform SchrijversVeilig?

1.5 Uitvoering van het onderzoek

Vragenlijst

In samenspraak met SchrijversVeilig is een vragenlijst ontwikkeld die ingaat op de ervaringen van auteurs met incidenten van agressie en intimidatie, en de impact van deze incidenten. De vragenlijst is zo veel als mogelijk afgestemd op de vragenlijst die Ipsos I&O hanteert voor andere onderzoeken naar agressie en intimidatie. Door een gelijke vraagstelling te hanteren, kunnen de uitkomsten van verschillende beroepsgroepen met elkaar vergeleken worden.

Uitnodiging en rappel

De vragenlijst is verspreid onder alle auteurs die ingeschreven zijn bij Lira (auteursrechtenorganisatie voor en door schrijvers), de Auteursbond (Nederlandse beroepsorganisatie voor auteurs) en uitgeverij die aangesloten zijn bij de Groep Algemene Uitgevers (GAU). Zij beschikken over een bestand waarin de contactgegevens van auteurs zijn opgenomen.

Lira, de Auteursbond en GAU hebben de auteurs zelf via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. In deze uitnodiging is het belang van het onderzoek benadrukt en is nadrukkelijk benoemd dat de enquête bedoeld is voor alle auteurs, dus niet uitsluitend voor degenen die te maken hebben gehad met agressie of intimidatie. Dit is gedaan om ervoor te zorgen dat een brede doelgroep de enquête invult. Omdat het bestand van de Auteursbond en Lira elkaar kunnen overlappen is in de uitnodiging benadrukt dat de vragenlijst maar één keer hoeft worden ingevuld.

De dataverzameling vond plaats in de periode van 1 oktober 2024 tot en met 14 oktober 2024. In de dataverzamelingsperiode hebben Lira, GAU en Auteursbond een rappel gestuurd om het onderzoek nogmaals onder de aandacht te brengen bij de aangeschreven auteurs.

Anonimiteit

Deelname aan de enquête was anoniem. Ipsos I&O had geen inzicht in persoonsgegevens van de auteurs. In de uitnodiging is dan ook benadrukt dat de gegeven antwoorden uiterst zorgvuldig behandeld worden en dat deze anoniem worden verwerkt. De vragen naar achtergrondkenmerken, zoals leeftijd en geslacht zijn vooraf ingedeeld in categorieën zodat het traceren van individuen op basis van een combinatie van kenmerken niet mogelijk is.

Respons

In totaal hebben 1.689 auteurs de vragenlijst volledig ingevuld. De vragenlijst is via Lira verstuurd naar 10.462 auteurs, via de Auteursbond naar 2.208 auteurs en via GAU naar 60 uitgeverijen. Omdat leden van de organisaties kunnen overlappen, en het onbekend is hoeveel medewerkers er bij elke uitgeverij werken, is het niet mogelijk om een exact responspercentage te berekenen.

Analyse

De ingevulde vragenlijsten zijn gecontroleerd op volledigheid en er is gekeken naar ongewenst invulgedrag (bijvoorbeeld overal kiezen voor het eerste antwoord of geen open vragen invullen). Ook is de invulduur geanalyseerd, waarbij is gelet op ongewoon snel invullen (<3 minuten) in relatie tot de antwoorden op de vragenlijst.

Deze controle heeft niet geleid tot excluderen van respondenten. Op de data zijn vervolgens significantietoetsen met een Bonferroni-correctie uitgevoerd ($p < .05$) om de eventuele verschillen tussen groepen te bepalen.

Weging en representativiteit

Het aantal auteurs dat de enquête heeft ingevuld is statistisch gezien groot genoeg om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over alle auteurs in Nederland. De nauwkeurigheidsmarge bedraagt ongeveer 2,25 procent. Dat betekent dat de gevonden uitkomsten maximaal 2,25 procentpunt afwijken van de werkelijke waarde in de populatie.

Minstens zo belangrijk als de statistische betrouwbaarheid is de representativiteit van de uitkomsten. Hierbij gaat het om de mate waarin de respons een zuivere afspiegeling is van de gehele populatie: alle auteurs die zijn aangesloten bij Lira, de Auteursbond en/of GAU. Lira, de Auteursbond en GAU registreren geen persoonlijke gegevens (zoals geslacht en leeftijd) van hun leden. Om deze reden kon de samenstelling van steekproef naar demografische kenmerken van dit onderzoek niet worden vergeleken met de samenstelling van de totale populatie. Er heeft derhalve geen herweging van de resultaten plaatsgevonden; het betreft ongewogen cijfers. Uit de respons blijkt wel dat verschillende leeftijdscategorieën en uiteenlopende type auteurs zijn vertegenwoordigd.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de mate waarin auteurs het afgelopen jaar te maken kregen met agressie en intimidatie. In hoofdstuk 3 komt de manier waarop het incident geuit wordt en de gepercipieerde ernst aan bod. In hoofdstuk 4 wordt tot slot aandacht besteed aan de gevolgen van het meemaken van agressie en intimidatie en de mate waarin auteurs het incident bespreken.

- De term 'auteurs' duidt op de uitkomsten van schrijvers, vertalers, illustrators en medewerkers van een uitgeverij tezamen.
- In het rapport worden alleen statistisch significante verschillen benoemd. De termen hoger, groter of meer, of lager, kleiner of minder, betekenen een statistisch significant verschil tussen groepen.
- De tabellen met markeringen kunnen als volgt worden gelezen: significante hogere percentages worden in de tabel met een rode markering aangegeven, significante lagere percentages met een blauwe markering.
- Als percentages niet optellen tot 100 procent, komt dat door afrondingsverschillen.
- Met 'n=' bij een figuur of tabel is aangegeven hoeveel respondenten de betreffende vraag hebben beantwoord.

2 Mate waarin auteurs te maken krijgen met agressie en intimidatie

Dit hoofdstuk staat stil bij de mate waarin auteurs te maken hebben gehad met verschillende vormen van agressie en intimidatie, in de periode van september 2023 tot en met september 2024 (de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek).

Uitleg vragenlijst

Auteurs kregen de vraag hoe vaak zij in de afgelopen twaalf maanden te maken hadden met vier verschillende vormen van agressie en intimidatie: verbale agressie, intimidatie, bedreiging en fysieke agressie. Ze konden vervolgens aangeven of dit online of offline voorkwam. Ze kregen hierbij de volgende toelichting (zie roze kader):

Verbale agressie: zoals schelden, schreeuwen, kwetsen, of negatieve/discriminerende opmerkingen, zowel online en offline.

Fysieke agressie: zoals duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, obstructie, gooien met/vernielen van voorwerpen.

Bedreiging: concrete uitingen om u of uw naasten wat aan te doen. Bijvoorbeeld: versturen van een dreigbrief of e-mail, face-to-face/telefonische bedreiging, uitingen via sociale media.

Intimidatie: minder concrete c.q. indirecte uitingen of gedragingen die bij u een gevoel van onveiligheid oproepen. Bijvoorbeeld: onder druk zetten, provoceren, stalken, chanteren of het op andere wijze afgeven van een 'signaal'.

Een op de zeven maakte afgelopen jaar een incident mee

Tabel 2.1 toont dat 14 procent van de auteurs het afgelopen jaar een incident heeft meegemaakt. De helft daarvan (7% van alle auteurs) heeft meerdere keren een incident meegemaakt.

Tabel 2.1 - Hoe vaak in de afgelopen 12 maanden heeft u (of uw familie/vrienden) te maken gehad met agressie, bedreiging en intimidatie in verband met uw activiteiten als auteur?

Basis: alle auteurs (n=1.689)

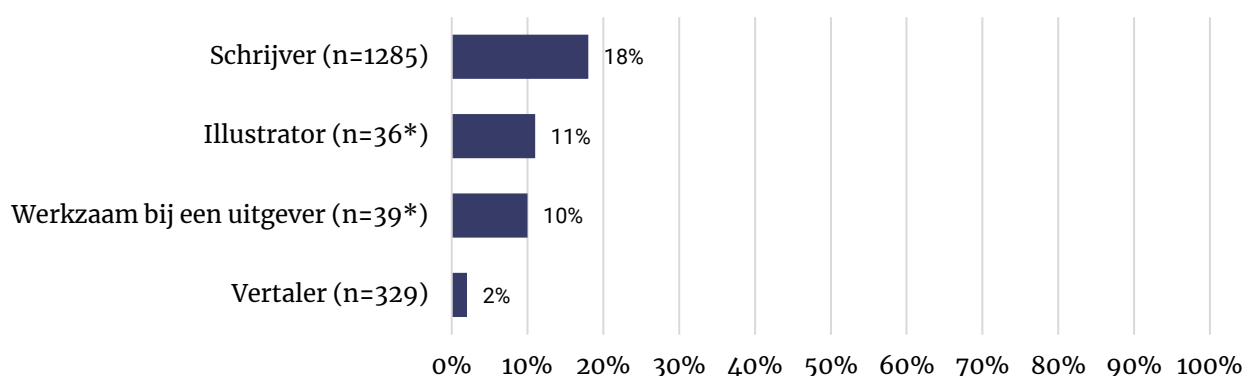
Geen incidenten meegemaakt	86%	14% van de auteurs maakte in het afgelopen jaar één of meerdere keren een incident mee.
Eén incident meegemaakt	7%	
Meerdere incidenten meegemaakt	7%	

Bijna twee op de tien schrijvers maken agressie mee

Figuur 2.1 laat zien wat het percentage is dat de afgelopen twaalf maanden agressie of intimidatie heeft meegemaakt naar type auteur. Hierbij moet worden vermeld dat het aantal illustratoren en personen werkzaam bij een uitgever te klein zijn om uitspraken over te doen, deze resultaten zijn dan ook indicatief.

Schrijvers hebben het vaakst te maken gehad met een of meerdere vormen van agressie en intimidatie; 18 procent van hen werd slachtoffer. Onder vertalers is dit 2 procent. De indicatieve uitkomsten voor illustratoren en personen werkzaam bij een uitgeverij laten zien dat een op de tien het afgelopen jaar met agressie te maken heeft gehad.

Figuur 2.1 - Hoe vaak in de afgelopen 12 maanden heeft u (of uw familie/vrienden) te maken gehad met agressie, bedreiging en intimidatie in verband met uw activiteiten als auteur? Uitgesplitst naar type auteur
Basis: alle auteurs

*Resultaten zijn indicatief omdat deze gebaseerd zijn op minder dan 50 waarnemingen

Auteurs met schrijven als hoofdbezigheid hebben vaker te maken met agressie en intimidatie

Tabel 2.2 laat zien hoe groot het percentage is dat agressie heeft meegemaakt in de afgelopen twaalf maanden naar moment van schrijven of uitbrengen van het laatste boek of stuk. Zestien procent van de auteurs die minder dan een jaar geleden hun laatste boek of stuk hebben uitgebracht, hebben een of meerdere incidenten meegemaakt. Onder de auteurs die twee tot vijf jaar geleden hun laatste boek hebben uitgebracht is het percentage vergelijkbaar (15%). Van de auteurs die tussen zes en tien jaar geleden een stuk of boek hebben geschreven of uitgebracht heeft 7 procent te maken gehad met agressie of bedreiging. Deze groep verschilt niet significant van de auteurs die recenter een boek of stuk hebben gepubliceerd. Van de auteurs die langer dan tien jaar geleden hun laatste boek hebben uitgebracht heeft niemand in het afgelopen jaar intimidatie meegemaakt.

Auteurs bij wie schrijven hun hoofdbezigheid is, hebben vaker (19%) te maken met agressie en intimidatie dan auteurs bij wie dit een nevenfunctie is of die het combineren met ander werk (13%) en auteurs die al gestopt zijn met het uitbrengen van boeken (5%).

Tabel 2.2 – Slachtofferschap van agressie en intimidatie, uitgesplitst naar moment van schrijven, illustreren, vertalen of uitgeven van laatste boek of stuk en hoofdbezigheid

Basis: alle auteurs (n=1.689)

% slachtoffer	
Laatste boek geschreven	
Minder dan een jaar geleden (n=967)	16%
2-5 jaar geleden (n=549)	15%
6-10 jaar geleden (n=111)	7%
Meer dan 10 jaar geleden (n=62)	0%
Hoofdbezigheid	
Ja, dit is mijn hoofdbezigheid (n=732)	19%
Nee, dit is een nevenfunctie/combineer ik met ander werk (n=730)	13%
Ik schrijf op dit moment geen boeken meer (n=227)	5%

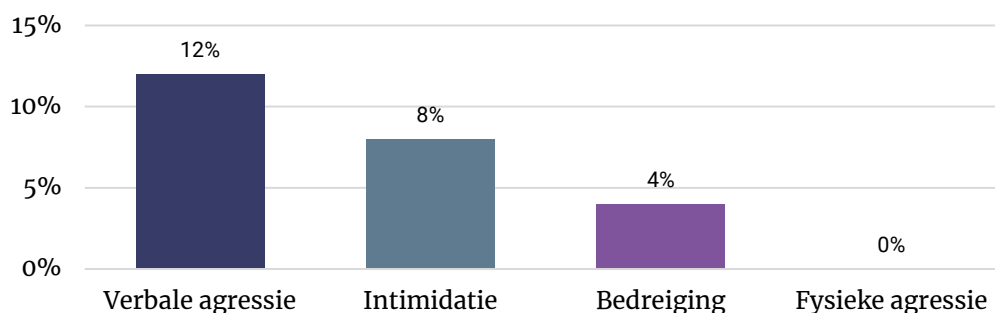
Auteurs krijgen met meest te maken met verbale agressie, met name online

Auteurs kunnen verschillende vormen van agressie meemaken. Figuur 2.2 laat zien wat voor type(n) incidenten auteurs de afgelopen twaalf maanden mee hebben meegemaakt. Figuur 2.3 toont een verdere uitsplitsing naar online en offline incidenten, en naar frequentie. Auteurs kunnen meerdere typen incidenten mee hebben gemaakt, via zowel offline als online kanalen.

Verbale agressie komt het meest voor: 12 procent van de auteurs heeft dit het afgelopen jaar meegemaakt. Deze vorm van agressie gebeurt meestal online (11%). Acht procent van de auteurs krijgt te maken met intimidatie. Deze intimidatie vindt ook meestal online plaats (7%). Vier procent is bedreigd. Fysieke agressie komt nauwelijks voor, 7 auteurs hebben dit het afgelopen jaar meegemaakt.

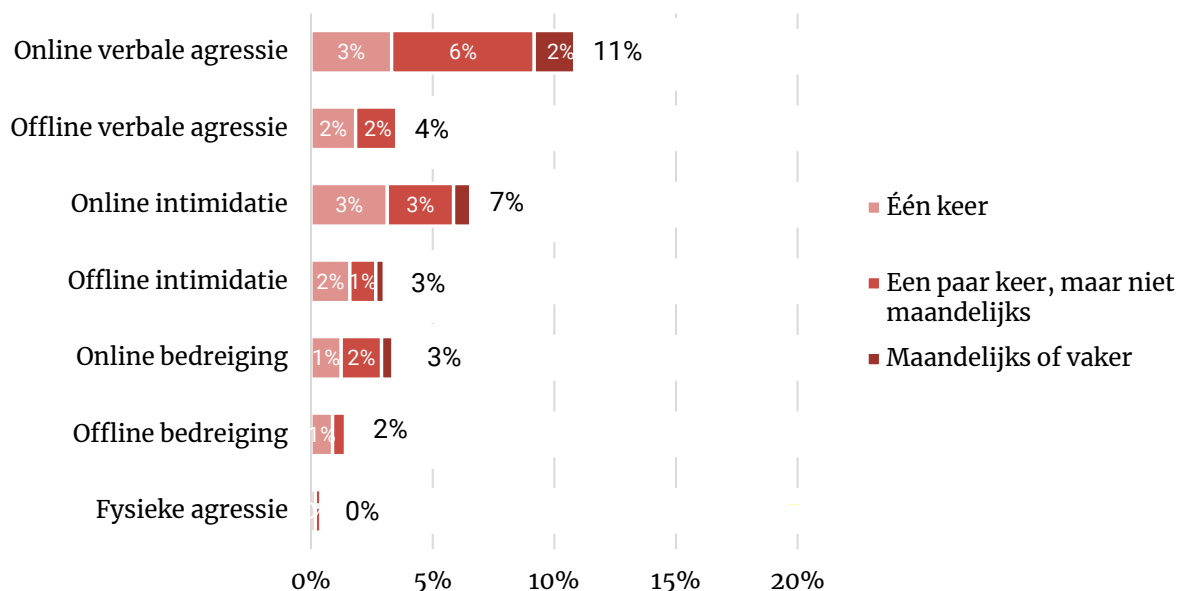
Figuur 2.2 - Heeft u in de afgelopen 12 maanden u (of uw familie/vrienden) te maken gehad met agressie, bedreiging en intimidatie in verband met uw activiteiten als auteur? Auteurs konden meerdere situaties meemaken.

Basis: alle auteurs (n=1.689)

Figuur 2.3 - Hoe vaak in de afgelopen 12 maanden heeft u (of uw familie/vrienden) te maken gehad met agressie, bedreiging en intimidatie in verband met uw activiteiten als auteur. Auteurs konden meerdere situaties meemaken.

Basis: alle auteurs (n=1.689)

Verbale agressie komt het meest voor onder schrijvers

Vijftien procent van de schrijvers heeft te maken gehad met verbale agressie, onder illustrators en medewerkers van een uitgever is dit een op de tien. Dit is significant hoger dan onder vertalers (2%). Ook intimidatie komt vaker voor onder schrijvers (10%) dan onder vertalers (2%).

Tabel 2.3 - Hoe vaak in de afgelopen 12 maanden heeft u (of uw familie/vrienden) te maken gehad met agressie, bedreiging en intimidatie in verband met uw activiteiten als auteur? Uitgesplitst naar type auteur

Basis: alle auteurs

	Totaal (n=1.689)	Schrijvers (n=1.285)	Vertalers (n=329)	Illustrators (n=36)*	Werkzaam bij een uitgever (n=39)*
Verbale agressie	12%	15%	2%	11%	10%
Intimidatie	8%	10%	2%	3%	5%
Bedreiging	4%	5%	0%	6%	5%
Fysieke agressie	0%	1%	0%	0%	0%
Totaal slachtoffer- schap	14%	18%	2%	11%	10%

*Resultaten zijn indicatief omdat deze gebaseerd zijn op minder dan 50 waarnemingen

Ruim de helft geeft aan dat het aantal incidenten de laatste jaren gelijk is gebleven

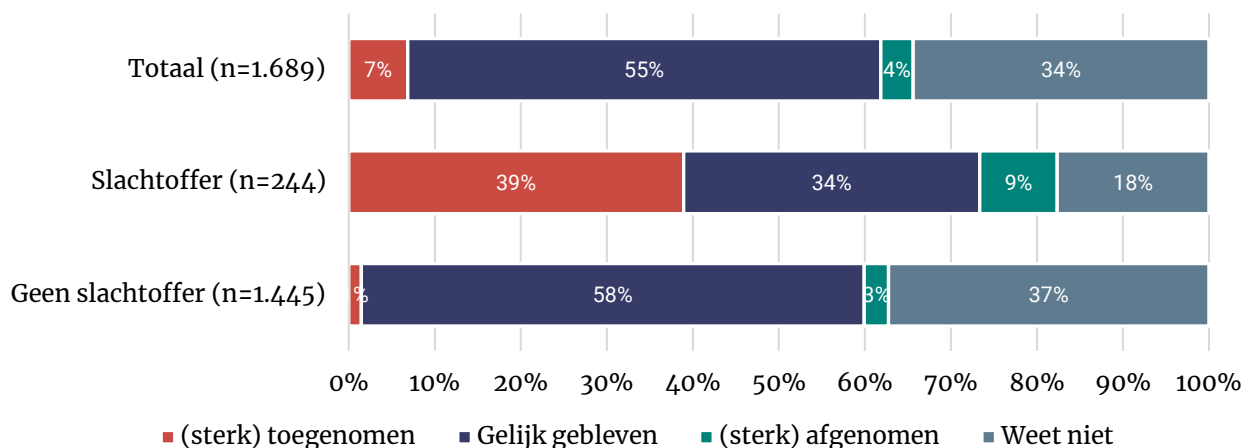
We hebben alle auteurs, ongeacht of ze een incident hebben meegemaakt, gevraagd of het aantal incidenten is toe- of afgenomen. De meerderheid (55%) geeft aan dat het aantal incidenten van agressie en intimidatie gelijk is gebleven. Een derde (34%) heeft hier geen zicht op. Zeven procent had met een (sterke) toename te maken. Vier procent gaf aan dat er sprake was van een afname van het aantal incidenten van agressie en intimidatie.

Figuur 2.4 laat ook de verschillen zien tussen auteurs die een incident hebben meegemaakt en auteurs die de afgelopen twaalf maanden geen incident hebben meegemaakt. Hieruit blijkt dat auteurs die een incident hebben meegemaakt vaker een oordeel kunnen geven over deze ontwikkeling.

De auteurs die in het afgelopen jaar agressie en intimidatie hebben meegemaakt geven vaker aan dat het aantal incidenten in de afgelopen jaar (sterk) is toegenomen. Dit is beduidend hoger dan auteurs die geen incident hebben meegemaakt in het afgelopen jaar (1%).

Figuur 2.4 - In hoeverre is dit aantal incidenten de afgelopen vijf jaar toe- of afgenomen?

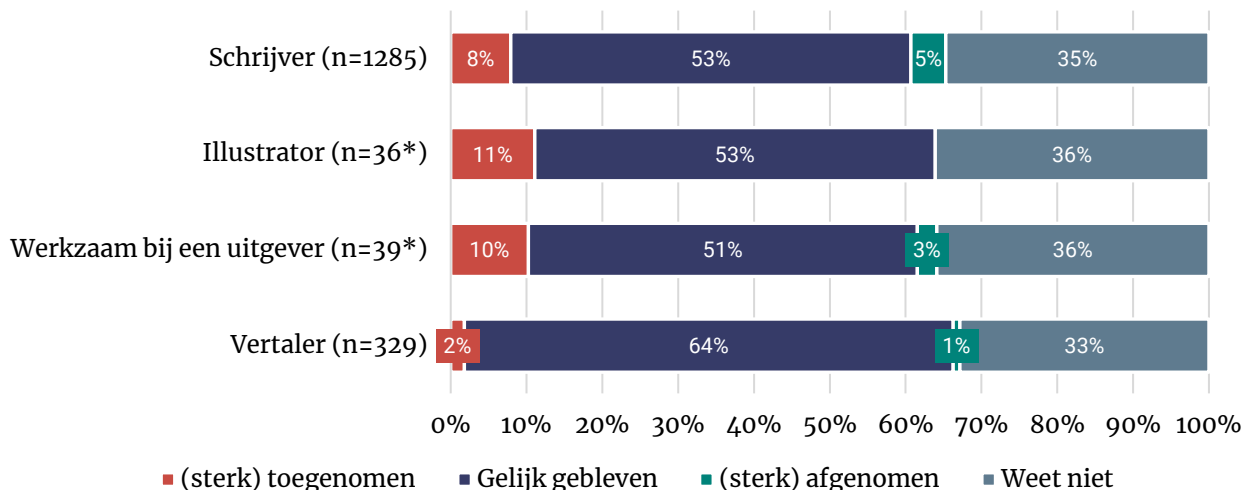
Basis: alle auteurs

In Figuur 2.5 is de ontwikkeling van het aantal incidenten per type auteur weergegeven. Ongeveer een tiende van de schrijvers (8%), illustrators (11%) en medewerkers van uitgevers (10%) geeft aan dat het aantal incidenten in de afgelopen vijf jaar is toegenomen. Dit is beduidend hoger dan onder vertalers, waarvan 2 procent vindt dat het aantal incidenten is toegenomen. Vertalers vinden ook minder vaak dan schrijvers dat het aantal incidenten is afgenomen (resp. 1% en 5%). Het aantal illustratoren en personen werkzaam bij een uitgever is te klein (<50 waarnemingen) om uitspraken over te doen, dus deze resultaten zijn indicatief.

Figuur 2.5 - In hoeverre is dit aantal incidenten de afgelopen vijf jaar toe- of afgenomen? Uitgesplitst naar type auteur

Basis: alle auteurs (n=1.689)

*Resultaten zijn indicatief omdat deze gebaseerd zijn op minder dan 50 waarnemingen

Grootste deel denkt *niet* aan stoppen na doormaken incident

Aan auteurs die een incident hebben meegemaakt is gevraagd of ze wel eens overwegen om te stoppen als auteur. De ruime meerderheid (70%) overweegt dit niet. Twee procent zegt al gestopt te zijn als auteur. Van de groep die het wél overweegt, zegt het grootste deel soms of zelden te denken aan stoppen. Bijna niemand denkt vaak (2%) of geregeld (3%) aan stoppen.

Tabel 2.4 - Overweegt u wel eens om te stoppen als auteur doordat u (of uw familie/vrienden) te maken had met bedreiging, intimidatie of agressie?

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

	Totaal
Vaak	2%
Geregeld	3%
Soms	10%
Zelden	13%
Nooit	70%
Ik was al gestopt	2%

Vergelijking met andere beroepsgroepen

Ipsos I&O heeft in meerdere beroepsgroepen onderzoeken uitgevoerd naar de mate waarin medewerkers te maken hebben met agressie en intimidatie: gerechtsdeurwaarders², advocaten³, politieke ambtsdragers, overheidsmedewerkers⁴ en journalisten⁵. In Tabel 2.5 zijn deze uitkomsten afgezet tegen de uitkomsten uit het huidige onderzoek. Zo is er in 2021 onderzoek gedaan onder journalisten, waaruit blijkt dat 82 procent in het jaar voorafgaand aan het onderzoek een of meerdere vormen van agressie had meegemaakt. Uit deze tabel blijkt dat het percentage medewerkers dat agressie en intimidatie ervaart per beroepsgroep sterk uiteenloopt. Over het algemeen kan worden gesteld dat in beroepsgroepen die in direct contact staan met burgers, al dan niet in moeilijke/stressvolle situaties, het percentage dat intimidatie en bedreiging ervaart hoger is, dan in beroepsgroepen die indirect contact hebben met burgers.

² <https://www.ipsos-publiek.nl/actueel/acht-op-de-tien-gerechtsdeurwaarders-ervaren-agressie-bedreiging-of-intimidatie/>

³ <https://www.ipsos-publiek.nl/actueel/helpt-advocaten-maakt-afgelopen-jaar-agressie-mee/>

⁴ <https://www.ipsos-publiek.nl/actueel/agressie-en-geweld-tegen-lokale-politici-neemt-verder-toe/>

⁵ <https://www.ioresearch.nl/actueel/agressie-en-bedreiging-richting-journalisten-neemt-toe/>

Tabel 2.5 – Prevalentie verschillende vormen van agressie en intimidatie vergeleken met andere beroepsgroepen

	Auteurs (2024)	Gerechts- deurwaarders (2024)	Advocaten (2024)	Politieke ambtsdragers (2022)	Overheids- medewerkers (2022)	Journalisten (2021)
Verbale agressie	12%	78%	46%	45%	30%	66%
Intimidatie	8%	49%	38%	24%	13%	51%
Bedreiging		48%	24%			
Fysieke agressie	4%	25%	4%	3%	2%	17%
Totaal slachtoffer- schap	14%	81%	55%	49%	33%	82%

3 Aard en ernst van incidenten

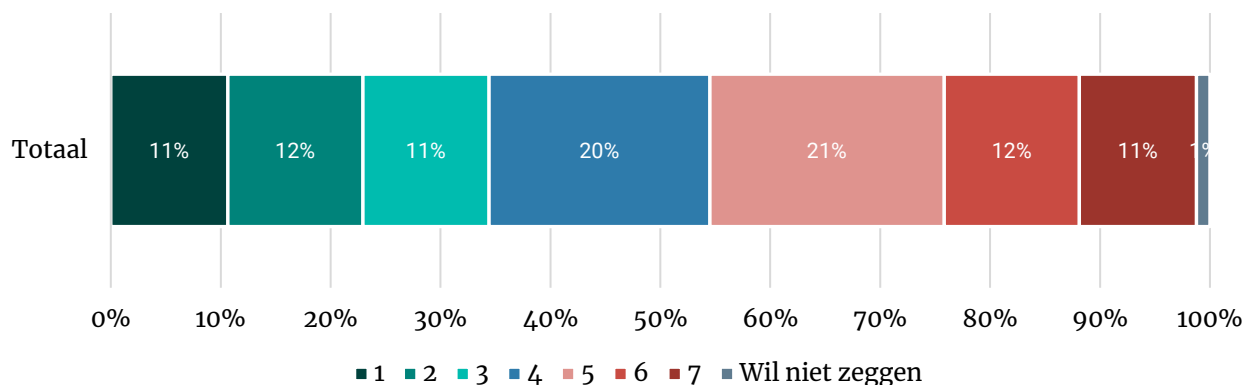
Om inzicht te krijgen in de aard, de uitingsvorm en de ernst van de incidenten van agressie en intimidatie, is aan de auteurs die er mee te maken hadden, een aantal aanvullende vragen gesteld over het meest recente incident.

Vier op de tien auteurs ervaren het meest recente incident als ernstig

Figuur 3.1 geeft op een schaal van 1 tot en met 7 de ervaren ernst van het laatste incident weer, waarbij 1 staat voor niet ernstig en 7 voor zeer ernstig. De groep die het incident als zeer ernstig ervaarde is even groot als de groep die het incident als niet ernstig ervaarde, namelijk 11 procent. Tabel 3.1 laat zien dat meer dan de helft (55%) van de auteurs die een incident hebben meegemaakt dit incident als minder ernstig ervaarden (categorie 1 t/m 4), en 45 procent als ernstig (categorie 5 t/m 7). Omgerekend heeft 8 procent van alle auteurs een minder ernstig incident en 6 procent een ernstig incident meegemaakt (niet in tabel).

Figuur 3.1 - Hoe ernstig heeft u het meest recente incident ervaren op een schaal van 1 tot 7?

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

Tabel 3.1 laat zien wat de ervaren ernst is per type incident. Ruim de helft (53%) van de auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt ervaarden dit als ernstig. Onder auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt was dit vier op de tien (39%). Dit verschil is niet significant. Auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt hebben dit daarentegen wel vaker als minder ernstig ervaren (61%) dan auteurs die bedreiging en intimidatie hebben meegemaakt (44%).

Tabel 3.1- Hoe ernstig heeft u het meest recente incident ervaren op een schaal van 1 tot 7? Uitgesplitst naar soort incident* en geslacht

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt**

	Totaal (n=244)	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/ intimidatie (n=88)**
Minder ernstig (1-4)	55%	61%	44%
Ernstig (5-7)	44%	39%	53%
Weet niet/ wil ik niet zeggen	1%	1%	2%

*Er zijn geen auteurs die als meest recente incident fysieke agressie mee hebben gemaakt.

** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

Vrouwelijke auteurs geven vaker dan mannelijke auteurs aan dat ze het incident als ernstig hebben ervaren (niet in tabel weergegeven). De helft (51%) van de vrouwelijke auteurs die een incident hebben meegemaakt geeft aan dat dit een ernstig incident was, ten opzichte van 34 procent van de mannelijke auteurs. Dit verschil kan niet worden verklaard door het type agressie en intimidatie dat mannelijke en vrouwelijke auteurs meemaken. Verbale agressie wordt minder ernstig ingeschat, maar het is niet zo dat mannelijke auteurs hier vaker mee te maken hebben.

Een aantal voorbeelden van incidenten die auteurs persoonlijk als minder ernstig beschrijven:

- *“Belachelijk maken van mijn boeken, pesterige reactie n.a.v. mijn bio op X.”*
- *“De agressie had slechts een lichte vorm: beledigende opmerkingen over mijn geschriften.”*
- *“De opmerking dat ik maar zelfmoord moest plegen.”*
- *“Een politiek geladen scheldkanonnade.”*

Enkele voorbeelden van incidenten die auteurs als (zeer) ernstig beschrijven:

- *“Aanvallen op mijn kwaliteit als schrijver, omdat er een spelfoutje in mijn bericht staat.”*
- *“Bedreiging door accounts met een fake naam die worden geuit door mensen met een zeer uitgesproken mening waar ook niet mee te discussiëren valt of op een redelijke manier mee te praten.”*
- *“Dreigende e-mails, onzinnige beschuldigen uiten en geld willen hebben in bitcoins.”*
- *“Een lezer was het niet eens met mij en bleef mij achtervolgen, taggen en anderen tegen mij opzetten.”*

Auteurs krijgen met voornamelijk via sociale media te maken met verbale agressie en bedreiging

Tabel 3.2 laat zien dat verbale agressie en bedreiging en intimidatie veruit het meest geuit worden via sociale media (68%). Dit wordt gevolgd door e-mail (25%) en tijdens persoonlijk contact (14%). De agressie wordt niet of nauwelijks fysiek of lichamelijk (0%) of per brief (2%) geuit. Dit is zowel voor verbale agressie als bedreiging/intimidatie het geval. Vijf procent geeft aan dat de bedreiging op een andere manier is geuit. Veelgenoemde antwoorden zijn dat de bedreiging van recensieplatforms kwamen.

Wanneer verbale agressie en bedreiging en intimidatie met elkaar worden vergeleken blijkt dat verbale agressie significant vaker via sociale media wordt geuit. Bij driekwart van de auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt, gebeurde dit via een sociale media platform, onder de auteurs die bedreiging of intimidatie mee hebben gemaakt gold dat voor zes op de tien (58%). Bedreiging en intimidatie (42%) gebeurt juist vaker via e-mail dan bij verbale agressie (14%). Ook werd bedreiging of intimidatie vaker geuit door persoonlijke (telefonische) berichten (11%) dan verbale agressie (3%).

Er zijn ook hier verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs. Mannelijke auteurs maken vaker agressie of intimidatie via sociale media mee. Acht op de tien mannelijke auteurs die in het afgelopen jaar een incident hebben meegemaakt, maakten dit mee via sociale media. Voor vrouwelijke auteurs die een incident meemaakte, is dit zes op de tien. Vrouwelijke auteurs maken juist vaker incidenten mee via persoonlijk contact (21%) dan mannelijke auteurs (4%).

Tabel 3.2 - Op welke wijze werd het meest recente incident geuit? Uitgesplitst naar soort incident* en geslacht. Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt

Uitingsvorm	Totaal (n=244)	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/ intimidatie (n=88)**	Man (n=100)	Vrouw (n=139)
Via sociale media (LinkedIn, X, Facebook, Instagram et cetera)	68%	75%	58%	80%	60%
Per e-mail	25%	14%	42%	19%	29%
Tijdens persoonlijk contact (in persoon)	14%	16%	11%	4%	21%
Opbellen per telefoon	9%	7%	13%	5%	12%
Persoonlijke (telefonische) berichten, via o.a. SMS, WhatsApp, Signal, Telegram	6%	3%	11%	3%	9%
Doormiddel van een juridische procedure	4%	0%	10%	4%	4%
Per brief	2%	1%	5%	2%	3%
Door vernielingen	1%	1%	1%	1%	1%
Fysiek (lichamelijk)	0%	1%	0%	0%	1%
Onbekend, ik ben door de politie of iemand anders geïnformeerd	0%	0%	0%	0%	0%
Anders	5%	2%	8%	5%	4%

*Er zijn geen auteurs die als meest recent incident fysieke agressie mee hebben gemaakt

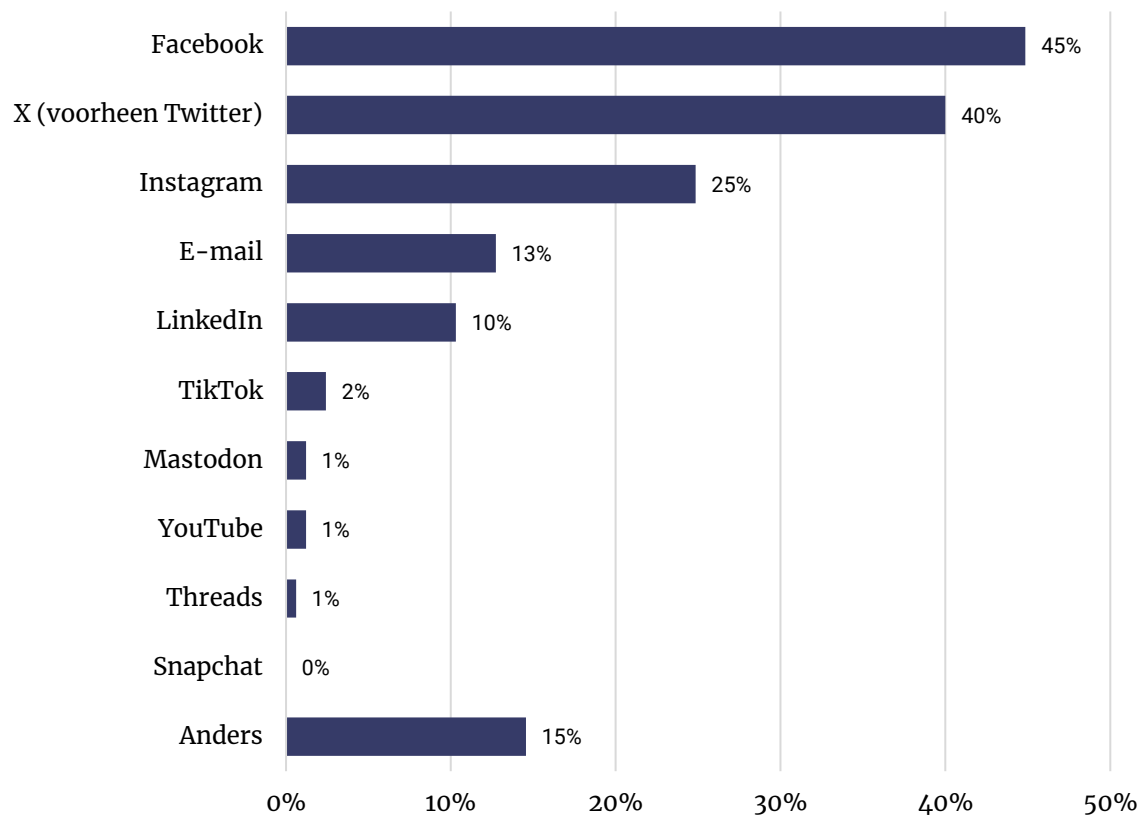
** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

Facebook en X meest genoemde sociale media platforms waar agressie wordt geuit

Van de auteurs die aangeven dat ze in het afgelopen jaar een incident via sociale media hebben meegemaakt, geeft bijna de helft (45%) aan dat dit via Facebook gebeurde. Dit wordt gevolgd door X (40%) en Instagram (25%). Incidenten via Snapchat, Threads, YouTube, Mastodon en TikTok komen (bijna) niet voor. Andere sociale media platformen die worden genoemd zijn Goodreads en websites. Omgerekend maakte 31 procent van de auteurs die een incident hebben meegemaakt dit via Facebook mee, 27 procent via X en 17 procent via Instagram.

Figuur 3.2 - Via welk sociale media platform werd het meest recente incident geuit?
Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: Auteurs die een incident via sociale media hebben meegemaakt (n=165)

In drie op de tien gevallen werd agressie geuit door 'gewone' burgers

Aan de auteurs is gevraagd door wie het meest recente incident werd geuit. Bij drie op de tien waren dit 'gewone' burgers. Bij een kwart (23%) van de incidenten was de dader onbekend. Bij een vijfde werd de agressie of intimidatie geuit door een anoniem sociale media-account en bij 14 procent ging het om lezers van het boek. Bij 22 procent was het iemand anders dan de lijst met voorgelegde antwoorden. Antwoorden die bij 'iemand anders' genoemd worden zijn bijvoorbeeld personen over wie de auteur schrijft en uitgevers.

Tabel 3.3 – Door wie werd het meest recente incident geuit? Uitgesplitst naar soort incident*
Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt*

Dader	Totaal (n=244)	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/ intimidatie** (n=88)
'Gewone' burgers	29%	34%	19%
Dader is mij onbekend	23%	24%	23%
Iemand anders	22%	14%	33%
Een anoniem sociale media account	18%	21%	13%
Lezers van mijn boek	14%	15%	11%
Personen die zich uiten als aanhanger van een politieke partij	8%	9%	6%
Collega-auteurs	5%	5%	5%
Actiegroepen of protestbeweging	5%	5%	6%
Bezoekers van mijn lezing/ voordracht/ optreden	4%	6%	1%
Journalisten	2%	3%	1%
Familie of vrienden	2%	3%	2%
Weet ik niet	2%	2%	1%

*Er zijn geen auteurs die als meest recent incident fysieke agressie mee hebben gemaakt

** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

Er zijn verschillen tussen vrouwelijke en mannelijke auteurs en de dader van de ervaren agressie (niet in de tabel). Vrouwelijke auteurs zeggen vaker dat lezers van hun boek de agressie hebben geuit (18% t.o.v. 8% van de mannelijke auteurs). Dit geldt ook voor bezoekers van een lezing (6% t.o.v. 1% van de mannelijke auteurs). Mannelijke auteurs geven vaker aan dat de agressie van een anoniem sociale media-account komt (26% t.o.v. 12% van de vrouwelijke auteurs).

Agressie is over het algemeen op de auteur zelf gericht

Auteurs konden aangeven op wie of wat de agressie of intimidatie was gericht. Negen op de tien (92%) auteurs geven aan dat het meest recente incident op hen persoonlijk is gericht. Zeven procent zegt dat het incident (ook) op hun familie/vrienden was gericht. Andere richtpunten van de agressie of intimidatie die worden genoemd bij de categorie 'anders' zijn op de mening van de auteur of de boeken van de auteur. Er zijn geen significante verschillen naar type agressie.

Tabel 3.4 - Kunt u aangeven op wie of wat het meest recente incident was gericht? Uitgesplitst naar soort incident*

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt

Richtpunt	Totaal (n=244)	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/intimidatie** (n=88)
Op mij persoonlijk	92%	94%	90%
Op mijn familie/vrienden	7%	6%	9%
Op de uitgever	4%	4%	5%
Op de beroepsgroep	4%	4%	3%
Op mijn collega-schrijvers	3%	3%	2%
Op lezers/ publiek	3%	3%	3%
Weet ik niet	1%	1%	0%
Anders	7%	6%	8%

*Er zijn geen auteurs die als meest recent incident fysieke agressie mee hebben gemaakt

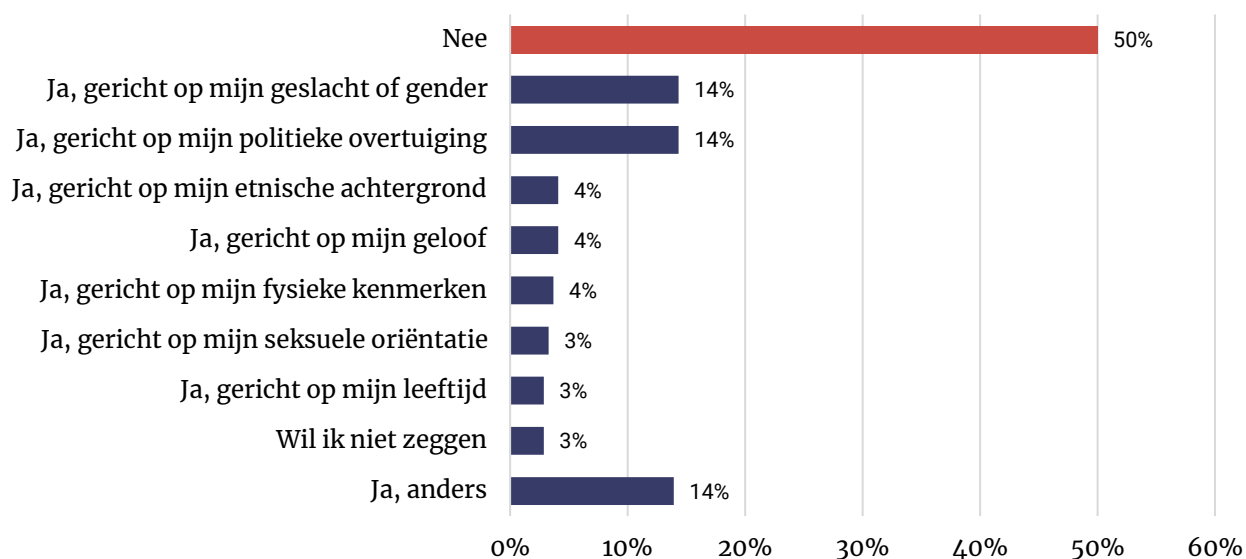
** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

Helpt auteurs ervaren incident als discriminerend van aard

De helft van de auteurs die een incident hebben meegemaakt, geeft aan dat het incident (ook) discriminerend van aard was. Omgerekend gaat het om 7 procent van alle auteurs. De meest genoemde vormen van discriminatie zijn gericht op het geslacht of gender van de auteur en gericht op de politieke overtuiging (beide 14% van de auteurs die een incident hebben meegemaakt). Daarnaast geeft 14 procent aan dat een andere vorm van discriminatie een rol speelde. De genoemde voorbeelden lopen uiteen. Antwoorden die vaker voorkomen hebben te maken met agressie gericht op de persoonlijke overtuigingen van de auteur.

Figuur 3.3 – Was het meest recente incident volgens u (ook) discriminerend (bijvoorbeeld seksistisch, racistisch) van aard (bijvoorbeeld omdat u een vrouw bent of omdat u christen bent)? Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

Incidenten vaker discriminerend van aard bij vrouwelijke auteurs dan bij mannen

Mannelijke en vrouwelijke auteurs ervaren discriminatie in verschillende vormen en mate. Vier op de tien mannelijke auteurs die agressie hebben meegemaakt, geven aan dat het meest recente incident discriminerend van aard was. Onder vrouwelijke auteurs is dit beduidend hoger, namelijk 55 procent. Omgerekend naar alle auteurs heeft 5 procent van de mannelijke auteurs en 8 procent van de vrouwelijke auteurs een discriminerend incident meegemaakt.

Vrouwelijke auteurs ervaren beduidend vaker discriminatie op basis van hun geslacht of gender (24%), mannelijke auteurs ervaren deze vorm van discriminatie niet (geen enkele respondent geeft dit aan). Ondanks dat vrouwen vaker te maken hebben met discriminerende incidenten, geven mannelijke auteurs vaker aan dat het laatste incident zich richtte op hun politieke voorkeur (22%, t.o.v. 9% van de vrouwelijke auteurs).

Tabel 3.5 - Was het meest recente incident volgens u (ook) discriminerend (bijvoorbeeld seksistisch, racistisch) van aard? Uitgesplitst naar geslacht. Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt

Richtpunt	Man (n=100)	Vrouw (n=139)
Nee	59%	45%
Ja, gericht op mijn geslacht of gender	0%	24%
Ja, gericht op mijn politieke overtuiging	22%	9%
Ja, gericht op mijn etnische achtergrond	5%	4%
Ja, gericht op mijn geloof	3%	5%
Ja, gericht op mijn fysieke kenmerken	3%	4%
Ja, gericht op mijn seksuele oriëntatie	4%	3%
Ja, gericht op mijn leeftijd	1%	4%
Wil ik niet zeggen	2%	3%
Ja, anders	8%	17%

De inhoud van publicatie meest voorkomende aanleiding voor agressie

Voor zeven op de tien (69%) auteurs die een incident meemaakten, is de aanleiding voor de agressie, bedreiging of intimidatie duidelijk. In een open antwoord konden auteurs toelichten wat de aanleiding was. **De inhoud van de publicatie** wordt veruit het meest genoemd als aanleiding. Dit kan gaan om de inhoud van het boek, blogs, columns, maar ook specifieke onderwerpen die worden besproken. Enkele citaten zijn:

- “Blogs die ik geschreven had.”
- “De inhoud van mijn boek, de gek steken met magische spreuken en met het onderwerp.”
- “Een column van mij.”
- “Het onderwerp van mijn boek.”
- “Mijn politieke overtuiging.”
- “Passages in een boek.”
- “Onderwerp en personages die racistisch zouden zijn, terwijl dat helemaal niet de insteek van het verhaal was.”
- “Ik schrijf en post regelmatig over lhbtqia+.”
- “Ik schrijf over dingen waar mensen sterke meningen over hebben.”
- “Ik schrijf over partnergeweld, intieme terreur en femicide.”

Andere auteurs geven aan dat het komt door een **verschijning in de media**:

- “Aanwezigheid in de media.”
- “N.a.v. interview dat ik gaf.”
- “Optreden in de media.”
- “Optreden in de media: altijd kritiek.”

Ook wordt een **openbare verschijning** enkele keren genoemd als aanleiding van de agressie of intimidatie:

- “Aanwezigheid bij een openbare gelegenheid.”
- “Overhandiging van een boek aan een politicus.”

Tot slot wordt een enkele keer **activiteiten op sociale media** genoemd:

- “Mijn reactie op een post van de bookstagrammer. Ik had gereageerd met: 'wat vervelend voor je, sterkte.'”
- “X-post.”
- “Posts op X.”
- “Mijn mening op X.”
- “Mijn posts op sociale media.”

Auteur intimideren is meest voorkomende doel van agressie

Acht op de tien (78%) auteurs die een incident hebben meegemaakt, geven aan dat het laatste incident een specifiek doel had. Veertien procent zegt dat het incident geen specifiek doel had en 8 procent weet dit niet. Het voornaamste doel was om de auteur te intimideren (42%). Dit wordt gevolgd door de auteur in diskrediet brengen (36%) en de auteur verjagen uit het publieke debat (22%).

Auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt, geven vaker aan dat het incident een bepaald doel had (89%), in vergelijking tot auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt (72%). Auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt, noemen vaker dan auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt dat het doel was om de auteur te intimideren (resp. 58% en 34%). Ook geven auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt vaker aan dat het doel was de inhoud van de publicatie te beïnvloeden, om ingrijpende wijzigingen aan het boek af te dwingen en het voorkomen van publicatie.

Tabel 3.6 - Als u terugdenkt aan het meest recente incident, had dit een specifiek doel? Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt*

Doel	Totaal (n=244)	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/intimidatie** (n=88)
Ja, namelijk: mij intimideren	42%	34%	58%
Ja, namelijk: mij als auteur in diskrediet brengen	36%	34%	42%
Ja, namelijk: mij verjagen uit het publieke debat (mond dood maken)	22%	19%	27%
Ja een ander doel	14%	13%	15%
Ja, namelijk: het beïnvloeden van de inhoud van publicatie	9%	5%	15%
Ja, namelijk: het voorkomen van het verder verspreiden van het boek	6%	5%	8%
Ja, namelijk: het afdwingen van een ingrijpende wijziging aan het boek	6%	3%	11%
Ja, namelijk: het voorkomen van publicatie	6%	3%	11%
Nee, er was geen specifiek doel	14%	19%	6%
Weet ik niet	8%	9%	5%

*Er zijn geen auteurs die als meest recent incident fysieke agressie mee hebben gemaakt

** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

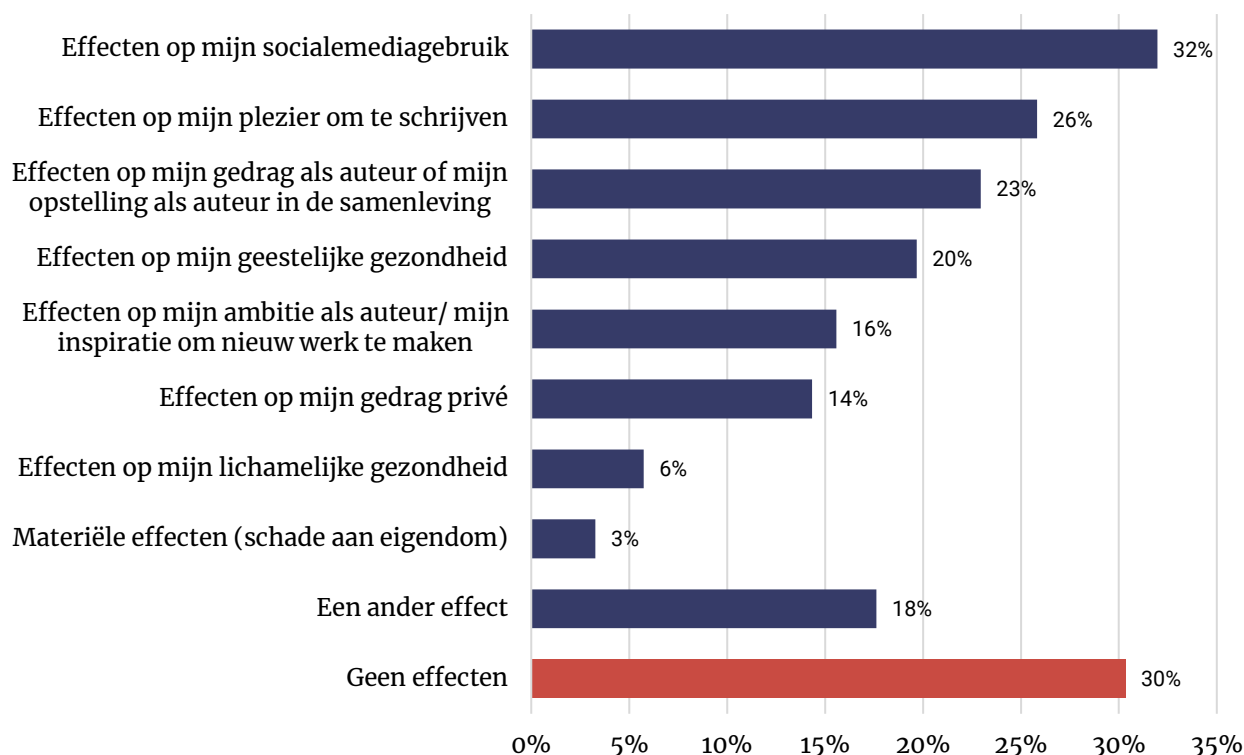
4 Gevolgen, bespreken en aangifte

Dit hoofdstuk gaat in op de gevolgen die auteurs door het incident hebben ervaren. Daarnaast geeft dit hoofdstuk weer met wie ze dit incident besproken hebben en of ze aangifte hebben gedaan van het incident.

Zeven op de tien ervaren effecten van agressie of intimidatie

Zeven op de tien auteurs die een incident meemaakten, geven aan dat ze effecten hebben ondervonden van de agressie en intimidatie. De meest voorkomende effecten zijn effecten op het sociale mediagebruik (32%). Een kwart (26%) ondervindt effecten op het plezier om te schrijven. Ongeveer een vijfde ondervindt effecten op het gedrag als auteur of hun opstelling als auteur in de samenleving (23%) en effecten op de geestelijke gezondheid (20%).

Figuur 4.1 - Welke effecten heeft de agressie of intimidatie gehad op u? Meerdere antwoorden mogelijk
Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

Vrouwelijke auteurs ondervinden meer gevolgen van de agressie en intimidatie

Tabel 4.1 toont de verschillen tussen auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt versus bedreiging/intimidatie. De tabel toont ook de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs, en verschillen in de ervaren mate van ernst. Auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt ervaren in het algemeen niet *meer effecten* dan auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt. Er is wel een verschil in het effect op hun gedrag in hun privéleven. Een groter deel van de auteurs die bedreiging of intimidatie hebben meegemaakt ervaart effecten op dit vlak (22%) in vergelijking tot auteurs die verbale agressie hebben meegemaakt (10%).

Er zijn ook verschillen tussen mannen en vrouwen als het gaat om de effecten van agressie en intimidatie. Vrouwen (78%) ondervinden beduidend meer effecten dan mannen (58%). Zij ervaren meer effecten op hun geestelijke gezondheid (25%) en hun ambitie als auteur of inspiratie om nieuw werk te maken (22%) dan mannen (resp. 12% en 8%).

Er zijn ook verschillen zichtbaar in de effecten en gevolgen tussen auteurs die een minder ernstig en auteurs die een ernstig incident hebben meegemaakt. Negen op de tien auteurs die een ernstig incident hebben meegemaakt ondervinden hier effecten van, bij auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt is dit de helft (53%). Auteurs die een ernstig incident hebben meegemaakt ervaren alle verschillende effecten en gevolgen vaker dan auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt (met uitzondering van 'een ander effect'). De grootste verschillen zijn zichtbaar bij de effecten op de geestelijke gezondheid, effecten op het plezier om te schrijven, en effecten op het gedrag privé en het gedrag als auteur.

Tabel 4.1 - Welke effecten heeft de agressie of intimidatie gehad op u? Uitgesplitst naar type incident, geslacht en ernst incident

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)*

Effecten	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/ intimidatie** (n=88)	Man (n=100)	Vrouw (n=139)	Minder ernstig (n=133)	Ernstig (n=108)
Effecten op mijn geestelijke gezondheid	16%	25%	12%	25%	6%	37%
Effecten op mijn ambitie als auteur/ mijn inspiratie om nieuw werk te maken	15%	16%	8%	22%	8%	26%
Een ander effect	13%	25%	12%	22%	15%	19%
Effecten op mijn socialemediagebruik	34%	31%	27%	36%	21%	46%
Effecten op mijn plezier om te schrijven	28%	23%	24%	27%	16%	39%
Effecten op mijn gedrag als auteur of mijn opstelling als auteur in de samenleving	23%	24%	24%	23%	13%	35%
Effecten op mijn gedrag privé	10%	22%	13%	14%	5%	25%
Effecten op mijn lichamelijke gezondheid	4%	8%	4%	6%	1%	12%
Materiële effecten (schade aan eigendom)	3%	3%	2%	4%	1%	6%
Geen effecten	32%	27%	42%	22%	47%	10%

*Er zijn geen auteurs die als meest recent incident fysieke agressie mee hebben gemaakt

** Bedreiging en intimidatie zijn voor deze vergelijking samengevoegd, omdat de losse categorieën te weinig waarnemingen hebben om uitspraken over te doen.

Een tiende kiest woorden zorgvuldiger door agressie en intimidatie

Aan auteurs die een incident meemaakten en die aangeven dat de agressie en intimidatie effecten heeft gehad op hun gedrag als auteur of hun opstelling als auteur in de samenleving is gevraagd welke effecten of gevolgen dit zijn. Dit is vervolgens herbekekend naar het totaal aantal auteurs dat agressie of intimidatie heeft meegemaakt. Een tiende van de auteurs die een incident heeft meegemaakt kiest hun woorden zorgvuldiger. Zeven procent schrijft over bepaalde onderwerpen niet meer en 5 procent twijfelt of ze nog wel boeken wil maken.

Figuur 4.2 - U geeft aan dat de agressie of intimidatie effecten heeft gehad op uw gedrag als auteur of uw opstelling als auteur in de samenleving. Welke gevolgen of effecten zijn dit?

Meerdere antwoorden mogelijk

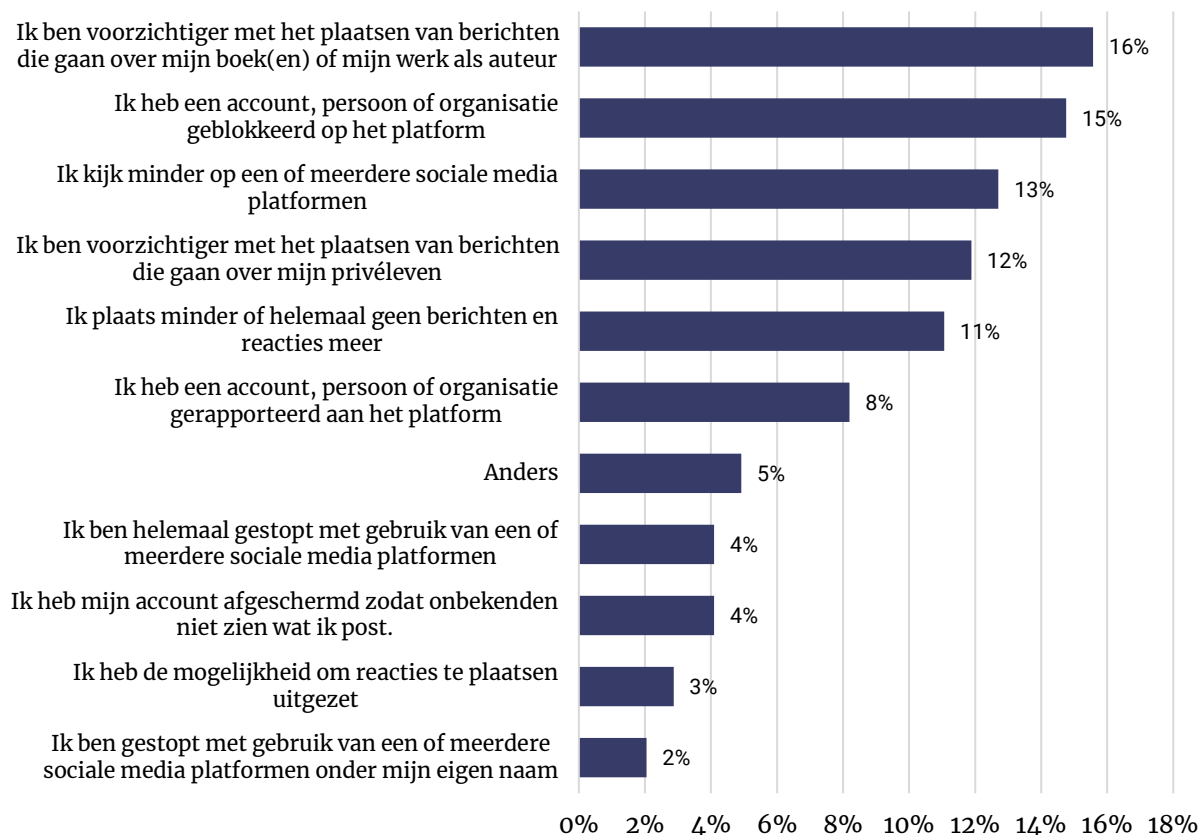
Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=56, herberkened naar n=244)

Een op de zeven is voorzigtiger geworden met plaatsen van berichten die gaan over boeken

Aan auteurs die aangeven dat de agressie en intimidatie effecten heeft gehad op hun sociale mediagebruik is gevraagd welke effecten of gevolgen dit zijn. Dit is vervolgens herberekend naar het aantal auteurs dat agressie of intimidatie heeft meegemaakt. Zestien procent van de auteurs die een incident hebben meegemaakt, is voorzigtiger geworden met het plaatsen van berichten die gaan over hun hun boek(en) of hun werk als auteur. Vijftien procent heeft een sociale media account geblokkeerd. Iets meer dan een op de tien kijkt minder op een of meerdere sociale media platformen (13%), is voorzigtiger met het plaatsen van berichten die gaan over het privéleven (12%) en plaatsen minder of helemaal geen berichten of reacties meer (11%).

Figuur 4.3 - U geeft aan dat de agressie of intimidatie effecten of gevolgen heeft gehad op uw sociaalmediagebruik. Kunt u aangeven welke effecten of gevolgen dit zijn? Meerdere antwoorden mogelijk
 Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=78, herberekend naar n=244)

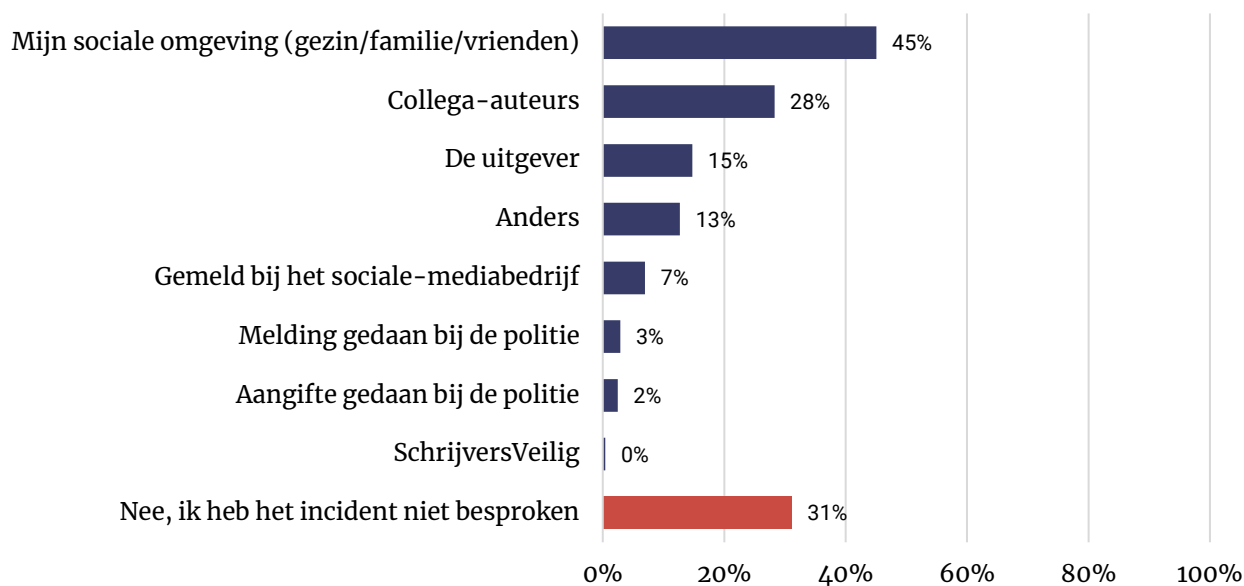

Meeste auteurs bespreken incident met sociale omgeving

Zeven op de tien (69%) auteurs hebben het meest recente incident met iemand besproken of bij iemand gemeld, drie op de tien (31%) hebben dit niet gedaan. Bijna de helft (45%) besprak het incident met de sociale omgeving. Collega-auteurs volgen hierop. Ruim een kwart (28%) besprak het meest recente incident met hen. Vijftien procent heeft het meest recente incident met de uitgever besproken. Bijna niemand heeft het incident bij de politie gemeld (3%) of aangifte gedaan (2%). Hetzelfde geldt voor een melding maken bij SchrijversVeilig (0%).

Figuur 4.4 – Heeft u de het meest recente incident gemeld of besproken? Zo ja, bij wie?

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

Ernstige incidenten worden vaker besproken of gemeld

Ruim driekwart van de auteurs die te maken hebben gehad met bedreiging of intimidatie (77%) hebben het meest recente incident besproken, onder auteurs die te maken hebben gehad met verbale agressie geldt dit voor twee derde (64%). Deze percentages verschillen niet significant van elkaar. Er zijn wel inhoudelijke verschillen met wie het laatste incident besproken is. Auteurs die te maken kregen met bedreiging en intimidatie hebben dit vaker besproken met de uitgever (23%) dan auteurs die te maken kregen met verbale agressie (11%).

Er zijn ook verschillen zichtbaar tussen mannelijke auteurs en vrouwelijke auteurs. Vrouwen (77%) bespreken het incident vaker dan mannen (42%). Ze bespreken dit met name vaker met de sociale omgeving (55%) dan mannen (31%).

De meeste verschillen zijn zichtbaar in de mate van ernst van het incident. Auteurs die te maken hadden met een (zeer) ernstig incident hebben dit vaker met iemand besproken of gemeld (77%) dan auteurs die een minder ernstig incident hebben meegemaakt (62%). Dit geldt voor alle vormen, met uitzondering van het melden bij SchrijversVeilig.

Tabel 4.2 - Heeft u het meest recente incident gemeld of besproken? Zo ja, bij wie? Uitgesplitst naar type incident, geslacht en ernst incident. Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: auteurs die een incident hebben meegemaakt (n=244)

	Verbale agressie (n=152)	Bedreiging/ intimidatie** (n=88)	Man (n=100)	Vrouw (n=139)	Minder ernstig (n=133)	Ernstig (n=108)
Nee, ik heb het incident niet besproken	36%	23%	42%	23%	38%	23%
Collega-auteurs	30%	26%	23%	32%	22%	36%
Aangifte gedaan bij de politie	3%	2%	3%	2%	0%	6%
Melding gedaan bij de politie	1%	6%	1%	4%	1%	6%
Gemeld bij het sociale-mediabedrijf	7%	7%	4%	9%	4%	11%
SchrijversVeilig	0%	1%	0%	1%	0%	1%
De uitgever	11%	23%	12%	17%	8%	24%
Mijn sociale omgeving (gezin/familie/vrienden)	42%	50%	31%	55%	38%	52%
Anders	8%	20%	12%	14%	8%	19%

Incident meestal niet besproken omdat het niet ernstig genoeg was

Aan auteurs die het meest recente incident niet hebben besproken (36%) is gevraagd waarom ze dit niet hebben gedaan. Ruim de helft (57%) geeft aan dat ze het daar niet erg genoeg voor vonden. Ruim een kwart (28%) vindt dat het geen zin heeft, omdat er tocht niets mee wordt gedaan. Zeven procent heeft er niet aan gedacht. Vijf procent geeft aan dat het incident hen te emotioneel raakte, ook vijf procent vindt dat het bij hun functie hoort.

Figuur 4.5 - Kunt u aangeven waarom u het meest recente incident niet heeft gemeld of met iemand besproken?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis: auteurs die het incident niet hebben besproken of gemeld (n=76)

Uitgevers moeten onder andere persoonlijke informatie beschermen

Aan alle auteurs, ongeacht of zij te maken hebben gehad met agressie en intimidatie, is in een open vraag gevraagd wat voor maatregelen uitgevers moeten bieden ter bescherming van auteurs. Een vijfde (21%) vindt dit niet de rol van een uitgever en 55 procent weet dit niet. Een kwart (23%) vindt dit wel de rol van een uitgever en noemde mogelijke maatregelen. Uit de open antwoorden zijn verschillende categorieën te onderscheiden.

Ten eerste geven auteurs aan dat uitgevers hun **persoonlijke informatie beter moeten beschermen**. Auteurs willen dat hun privacy beter wordt beschermd. Enkele citaten zijn:

- “Geen privégegevens delen.”
- “Zorgvuldig omgaan met contactgegevens van schrijvers, geen gegevens delen of foto's plaatsen zonder expliciete toestemming.”
- “Nooit privé-gegevens van de schrijver (adres, telefoon, persoonlijke situatie enz.) doorgeven aan derden zonder eerst de schrijver toestemming te vragen.”
- “Geen telefoonnummer of mailadres doorgeven.”

Ook wordt genoemd dat uitgevers **juridische bijstand of hulp bij aangifte** kunnen bieden, of namens de auteur **aangifte doen**:

- *Aangifte bij de politie doen en ondersteunen.*”
- *Abonnement faciliteren voor juridische steun.*”
- *Juridische ondersteuning bij eventuele aangiftes.*”
- *Onmiddellijk Justitie inschakelen en juridische ondersteuning bieden namens de gehele branche.*”
- *Als het aan de orde is, zou een uitgever de auteur kunnen bijstaan met advies en desnoods ingehuurde professionele adviseurs.*”

Auteurs benoemen ook het belang van **publieke steun** en het gevoel dat de uitgever **achter ze staan**:

- *(Mentaal) achter schrijver blijven staan!*”
- *Als uitgever sta je achter je auteur.*”
- *Dagelijks overal duidelijk standpunt innemen en de vrije pers en meningsuiting véél feller verdedigen.*”
- *Door zich bij elk incident uit te spreken tegen agressie en geweld.*”
- *Uitgevers zouden als één man moeten staan achter het werk wat wij samen maken.*”
- *Zich (in ieder geval met woorden) achter een bedreigde auteur scharen (ook auteurs van een andere uitgeverij).*”

Een enkele keer wordt **praktische ondersteuning en beveiliging** genoemd, zoals beveiliging bij evenementen of het aanbieden van een veilig onderduikadres:

- *Beveiliging waar dat nodig is.*”
- *In ernstige gevallen woning bieden.*”
- *Tegen zeer ernstige en voortdurende bedreiging: beschermde schrijfplek.*”
- *Safehouse, alleen bij ernstige bedreigingen. Steun bij contacten met instanties.*”
- *Als publicaties agressie hebben opgeroepen heeft de uitgever mogelijk ook een rol in de bescherming van de auteur. Beveiliging regelen, onderdak (helpen) verschaffen.*”

Tot slot wordt **advisering, coaching en training** vanuit de uitgever genoemd:

- *“Advies en begeleiding bij hoe om te gaan met.”*
- *“Een workshop of training hoe om te gaan met agressieve reacties.”*
- *“Meer cursussen aanbieden voor hoe om te gaan hiermee.”*
- *“Misschien een cursus ‘hoe ga ik om met reacties’ ‘hoe doe ik aangifte’.”*
- *“Voorlichting aan iedereen, want het kan iedereen onverwacht overkomen.”*
- *“Voorlichting: wat te doen en waar te melden.”*

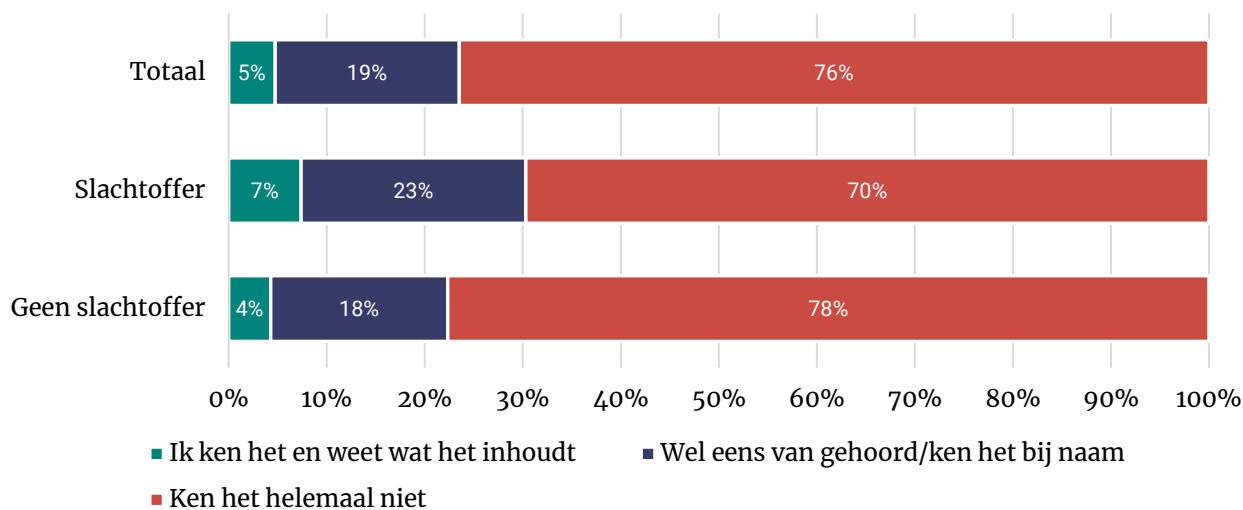
Grotere meerderheid kent SchrijversVeilig niet

Aan auteurs is gevraagd of zij bekend zijn met het initiatief SchrijversVeilig. Driekwart van de auteurs kent het helemaal niet. Een vijfde (19%) heeft wel eens gehoord van SchrijversVeilig of kent het bij naam. Slechts 5 procent kent het en weet wat het inhoudt.

Auteurs die agressie of intimidatie hebben meegemaakt zijn iets vaker op de hoogte van het bestaan van SchrijversVeilig, maar nog steeds kennen zeven op de tien het initiatief helemaal niet.

Figuur 4.6 – Bent u bekend met het initiatief SchrijversVeilig?

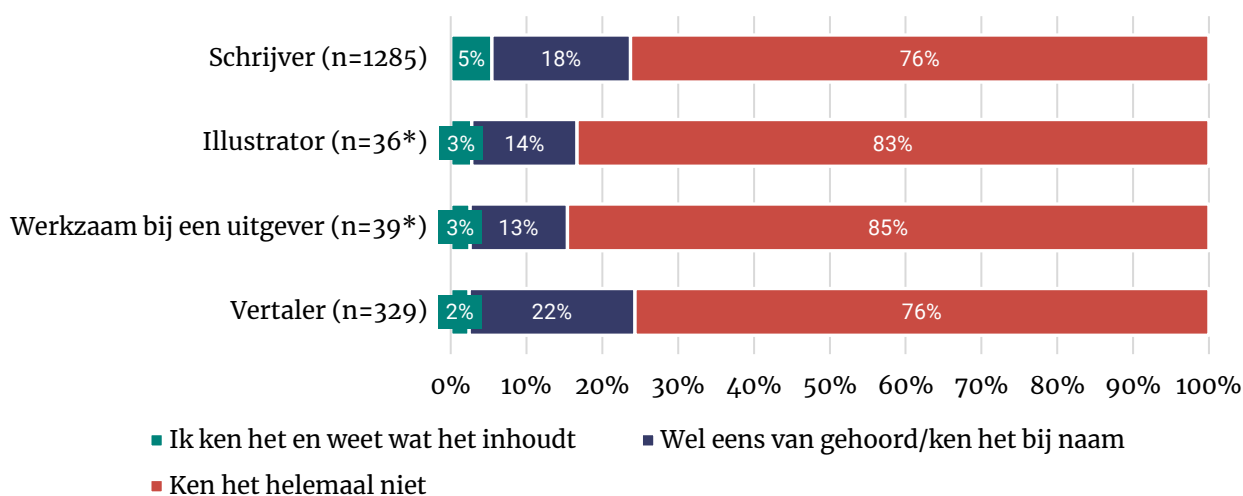
Basis: auteurs (n=1689)

Figuur 4.7 laat de bekendheid met SchrijversVeilig naar type auteur zien. De bekendheid van SchrijversVeilig is onder de verschillende type auteurs nagenoeg gelijk.

Figuur 4.7 - Bent u bekend met het initiatief SchrijversVeilig? Uitgesplitst naar type auteur

Basis: auteurs (n=1689)

*Resultaten zijn indicatief omdat deze gebaseerd zijn op minder dan 50 waarnemingen

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl